

ProfESus

ilgtspējīga domāšanas veida izvērtēšana

Ilgtspējīgas domāšanas veids
balstās uz dažādu līmeņu
kompetencēm:

➤ **Zināšanas:** profesionālis zina...

Veicot uzdevumu vai iesaistoties kādā procesā, profesionālim ir jāzina būtiskā informācija, kādā veidā (piem., ko, kā, kad un kāds rezultāts, kvalitāte) jārikojas, lai sasniegtu gaidīto rezultātu. Līdztekus profesionālajām zināšanām, profesionālim jāapzinās tādas globālas problēmas kā klimata pārmaiņas, okeāna piesārņojums un nabadzība.

➤ **Prasmes:** profesionālis prot...

Veicot uzdevumu vai iesaistoties kādā procesā, profesionālim jāprot izmantot prasmes, lai iegūtu plānoto, organizētu procesus un sasniegtu vēlamos rezultātus (kvalitatīvos un kvantitatīvos). Jo vairāk tiek izmantotas profesionālās prasmes, jo vieglāk sasniegt ilgtspējīgu uzvedību. Visos profesionālajos procesos ir jāņem vērā ilgtspējības aspekts. Turklāt studentu vērtības un motivācija ir priekšnoteikums pārmaiņām.

Sadarbība: profesionālis sadarbojas...

Ikvienā profesionālajā darbībā nepieciešams sadarboties, turklāt – dažādos līmeņos (piem., uzņēmuma vadītājs, kolēģi, klienti vai viesi), lai iegūtu nepieciešamo informāciju vai arī vienotos par darba procesu.

Sadarbība ilgtspējības kontekstā ietver:

- personiska ilgtspējības aspektu apsvēršana darba procesā;
- citu (vadības, kolēģu, klientu vai viesu) motivēšana būt atbildīgiem.

Vērtības:

Vērtības ir svarīgas ilgtspējīgas domāšanas atklāšanai. Tās ietekmē profesionālo, ekonomisko, sociālo, ētisko un ekoloģisko uzvedību darba procesos. Vērtības nosaka, vai profesionālis ir motivēts pozitīvi ietekmēt citus cilvēkus un viņu sociālo un ekoloģisko vidi vietējā un pasaules mērogā?

Šīs papildus mācīšanās procesu ilgtspējības dimensijas atspoguļojas ilgtspējas kompetencēs (Avots adaptēts no UNECE, 2011: Ilgtspējas kompetences izglītojamajiem/profesionāļiem)

Katrā profesijā uzdevumu sarežģītība vai atbildības pakāpe atkarīga no profesionāļa izglītības līmeņa vai darba profila.

Lai atklātu profesionāļu ilgtspējīgu domāšanas veidu, jāattīsta visas 4 kompetences dimensijas. Lai profesionālis spētu plānot, pieņemt lēmumu, rīkoties, diskutēt, pārveidot un reflektēt par savu profesionālo darbības jomu ilgtspējīgā veidā.

Attēls rāda ilgtspējīga domāšanas veida kontekstu profesionālajā jomā un sniedz idejas, kā novērtēt «augošu» ilgtspējīgu domāšanas veidu mācīšanās procesā.

UZDEVUMI UN RĪCĪBA MĀJTURĪBAS UN VIESMĪLĪBAS JOMĀ

1. att. ProfESus ilgtspējīga domāšanas veida izvērtēšana

Lai novērtētu profesionāļu ilgtspējīgu domāšanas veidu, viņiem uzdevumos un procesos jāspēj...

Ilgtspējīgu biznesa attīstību var sasniegt tikai tad, ja visi profesionāļi un darbinieki, jo īpaši vadības līmenī, ir atklājuši ilgtspējīgu domāšanas veidu visās dimensijās. Attēls rāda, ka profesionāļi ar ilgtspējīgu domāšanas veidu spēj:

- iekļaut / kombinēt/ ņemt vērā savai profesijai būtiskas **zināšanas, prasmes un vērtības**, pieņemot lēmumus, plānojot, rīkojoties, pārveidojot un diskutējot.
- **sadarboties** ar citiem profesionālajā, publiskajā un privātajā sektorā, plānojot, pieņemot lēmumus, rīkojoties, pārveidojot un diskutējot.
- aprakstīt uzdevumu un procesu un rīcības kontekstu vietējā un globālajā ekonomikā, ekoloģiskajās un sociālajās struktūrās/sistēmās, plānojot, pieņemot lēmumus, rīkojoties, pārveidojot un diskutējot (**sistēmiskā domāšana**).
- demonstrēt ekonomiskos, ekoloģiskos un sociālos trūkumus vietējā un pasaules līmenī, plānojot, pieņemot lēmumus, rīkojoties, pārveidojot un diskutējot savā profesionālajā jomā (**kritiskā domāšana**).
- izstrādāt inovatīvas stratēģijas, lai efektīvi veiktu uzdevumus, piedalītos procesos, atbalstītu ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās perspektīvas, plānojot, pieņemot lēmumus, rīkojoties, pārveidojot un diskutējot savā profesionālajā jomā (**stratēģiskā domāšana**).
- ņemt vērā savu darbību ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās sekas nākotnē (**uz nākotni orientētā domāšana**), plānojot, pieņemot lēmumus, rīkojoties, pārveidojot un diskutējot savā profesionālajā jomā.

- lietot profesionālās un ilgtspējības zināšanas, prasmes un vērtības;
- sadarboties ar citiem;
- domāt sistēmiski;
- domāt kritiski;
- domāt stratēģiski;
- domāt par nākotni.

Vīnes Lauksaimniecības un vides izglītības universitāte

Angermayergasse 1, A-1130 Wien
Telefons: +43(0)1 877 22 66/12 (birojs)
e-pasts:
info@agrарumweltpaedagogik.ac.at
www.profesus.eu

Kontaktpersona:

Johanna Michenthaler
Telefons: +43 (0) 650 720 33 02
e-pasts:
johanna.michenthaler@agrарumweltpaedagogik.ac.at

Autores:

Johanna Michenthaler, UACEP
Anne v. Laufenberg-Beermann, IFHE

Dizains:

GDE | KOMMUNIKATION GESTALTEN